

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN xxx-xxxx, Artikelnummer xxxxxxxx
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om kunskapsprov för gårdsförsäljning;

HSLF-FS
2025:XX

Utkom från trycket
den x månad 2025

beslutade den dag månad 2025.

Folkhälsomyndigheten föreskriver följande med stöd av XX § alkoholförordningen (2010:1636).

Inledande bestämmelser

Innehåll

1 § Dessa föreskrifter kompletterar alkohollagens (2010:1622) bestämmelser om det kunskapsprov som den som ansöker om tillstånd för gårdsförsäljning ska genomföra.

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av den som ansöker om tillstånd för gårdsförsäljning samt av kommuner som hanterar kunskapsprov när de prövar ansökan om gårdsförsäljningstillstånd.

Definitioner

3 § Termer och begrepp som används i alkohollagen (2010:1622) har samma betydelse i dessa föreskrifter.

Vem som ska genomföra provet

Kunskapsprov när den sökande är en juridisk person

4 § När en juridisk person ansöker om tillstånd för gårdsförsäljning gäller kravet på att genomföra ett kunskapsprov den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i den juridiska personen och som är aktiva i verksamheten.

Allmänna råd

Som personer med betydande inflytande i ett företag bör till exempel räknas:

1. verkställande direktör,
2. extern firmatecknare,
3. styrelseledamot,
4. styrelsesuppleant som har generalfullmakt att företräda företaget, har ett betydande ägarinflytande eller i övrigt har en sådan ställning att ett bestämmande inflytande föreligger,
5. bolagsdelägare,
6. aktieägare som innehar minst 25 procent av aktierna i det sökande företaget,
7. verklig huvudman enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän,
8. annan ekonomisk intressent, eller
9. annan person som har rätt att fatta avgörande beslut gällande gårdsförsäljningen.

Som aktiv i verksamheten räknas den som är involverad i den löpande driften av gårdsförsäljningen.

När den sökande är en juridisk person, och ansökan avser ett mindre företag som drivs av ett fåtal personer med betydande inflytande och själva är aktiva i gårdsförsäljningen, bör kravet på kunskapsprov gälla minst hälften av de personerna. Mindre företag är exempelvis fåmansföretag och fåmanshandelsbolag enligt 56 kap. 2 och 4 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

I större företag där ägarna och den centrala företagsledningen inte är involverade i den dagliga driften av gårdsförsäljningen bör kravet på kunskapsprov gälla de personer som är utsedda av ledningen att vara ansvariga för denna verksamhet. Ett sådant ansvar bör innebära att personen bedöms ha ett betydande inflytande i företaget.

Undantag från att göra prov

5 § Kommunen ska göra undantag från skyldigheten att genomföra kunskapsprov i följande fall:

1. Den sökande har högst fem år före den aktuella ansökan genomfört ett godkänt prov gällande gårdsförsäljning.
2. Den sökande har inte genomfört något prov, men har ett gårdsförsäljningstillstånd i samma kommun och det saknas skäl att ifrågasätta den sökandes kunskaper på området.
3. Den sökande har inte genomfört något prov, men har ett gårdsförsäljningstillstånd i en annan kommun och kan visa på flera års erfarenhet utan anmärkningar.

Kommunernas skyldighet vid kunskapsprov

HSLF-FS

20xx:xx

6 § Den kommun som handlägger ansökan om tillstånd för gårdsförsäljning ansvarar för att ge den som ansöker möjlighet att göra ett kunskapsprov.

Kommunen ansvarar även för att provet genomförs i enlighet med dessa föreskrifter.

7 § Kommunen ska vid sin prövning av de sökandes kunskaper i alkohollagstiftningen använda det prov som tagits fram av Folkhälsomyndigheten.

Inom ramen för en och samma ansökan ska de sökande få möjlighet att genomföra ett prov, och två omprov om det behövs.

Sökande som har läs- eller skrivsvårigheter har även möjlighet att genomföra ett skriftligt prov med förlängd tid.

8 § Om tolk anlitas ska den vara auktoriserad. Om en auktoriserad tolk inte kan närvara vid provtillfället, får tolkningen ske på distans. Om det inte finns någon auktoriserad tolk att tillgå, får kommunen anlita en tolk från en certifierad tolkförmedling.

9 § Ett kunskapsprov får genomföras muntligt om

1. den sökande inte behärskar något av de språk som proven tillhandahålls på,
2. den sökande kan styrka läs- eller skrivsvårigheter, eller
3. det finns andra särskilda skäl.

Allmänna råd

Personer med läs- eller skrivsvårigheter kan till exempel ha dyslexi eller andra svårigheter med läshastighet eller läsförståelse. Det finns yrkesgrupper som kan intyga att en person som ska genomföra ett kunskapsprov har läs- eller skrivsvårigheter, bland andra speciallärare, specialpedagoger, logopedier och andra specialister inom området.

Särskilda skäl för muntligt prov kan vara att personen har funktionsnedsättningar som medför att ett skriftligt prov inte kan slutföras inom den föreskrivna provtiden.

Provets innehåll

8 § De mål som anges i den kunskapsplan som Folkhälsomyndigheten fastställer ska ligga till grund för innehållet i provet.

9 § Provets frågor är fördelade på tre områden

1. alkoholpolitik,

2. bestämmelser om gårdsförsäljning och provsmakning, samt
3. bestämmelser om tillsyn.

För godkänt resultat krävs minst 75 procent korrekta svar inom varje område som ingår i provet.

Regler under provtillfället

10 § Den som ska genomföra ett prov ska legitimera sig vid provtillfället.

11 § Det är tillåtet att använda ett analogt språklexikon vid provtillfället. Andra hjälpmedel får inte användas. Om kommunen upptäcker att en sökande har använt otillåtna hjälpmedel efter att provet har blivit godkänt, är provet ogiltigt och det enskilda provtillfället är förbrukat. Kommunen ska meddela Folkhälsomyndigheten att provet är ogiltigt.

Allmänna råd

Sökande bör få använda egna språklexikon om kommunen inte tillhandahåller det. Ett sådant lexikon får inte innehålla några egna anteckningar.

12 § Tiden för ett skriftligt prov är högst 90 minuter. För sökande med läs eller skrivsvårigheter är tiden högst 150 minuter. Tiden för ett muntligt prov är högst 120 minuter. För ett muntligt prov med tolk är tiden högst 150 minuter.

Rätt att ta del av provresultatet

13 § Den som har genomfört ett prov har rätt att ta del av provresultatet i form av det totala antalet rätta svar fördelade på de olika områden som ingår i provet.

Hinder för att genomföra ett prov

14 § Kommunen får hindra en enskild från att genomföra ett prov om dennes uppförande är sådant att det inte är möjligt att genomföra provet på ett tillförlitligt sätt.

Om provet är påbörjat men inte har kunnat genomföras enligt första stycket är det enskilda provtillfället förbrukat.

Allmänna råd

En kommun bör hindra en enskild från att genomföra prov om denne

1. använder otillåtna hjälpmedel under provet,

2. använder våld eller hot om våld mot provförrättaren eller någon annan person, eller

HSLF-FS
20xx:xx

3. på annat sätt uppträder störande.

Dispens

15 § Folkhälsomyndigheten kan medge dispens från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Dessa föreskrifter träder i kraft den **x månad år** och gäller till och med den **31 maj 2031**.

Folkhälsomyndigheten

OLIVIA WIGZELL

Bitte Bråstad